

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ

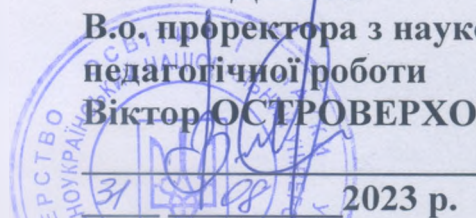
Надія КУЛЬЧИЦЬКА

28 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

31 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Макроекономіка»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
освітньо-професійна програма – Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	46	44	5	12	43	150	2
Заочна	1	2,3	8	4	-	-	138	150	3

31.08.2023

Чортків – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р.).

Робочу програму склав канд. екон. наук, доцент Роман АНДРУШКІВ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін, протокол № 1 від 28.08.2023 р

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», протокол № 1 від 30.08.23 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності

(підпис)

Ольга КИРИЛЕНКО
(ПІБ)

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

1. Опис навчальної дисципліни «Макроекономіка»

<i>Дисципліна – Макроекономіка</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, ступінь вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів ECTS - 5	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – обов'язкова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки – 1 Семестр: <i>денна</i> – 2 <i>заочна</i> – 2
Кількість змістових модулів - 2	Освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Лекції: <i>денна</i> – 46 <i>заочна</i> – 8 Практичні заняття: <i>денна</i> – 44 <i>заочна</i> – 4
Загальна кількість годин - 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>денна</i> – 55 (в т.ч. <i>тренінг</i> - 12 год.) <i>заочна</i> – 138 Індивідуальна робота: <i>денна</i> – 5
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 6		Вид підсумкового контролю – <i>іспит</i>

2. Мета і завдання вивчення курсу «Макроекономіка»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні системи знань з методології та методики макроекономічного аналізу (аналізу стану національної економіки та її зовнішніх зв'язків), набутті навичок побудови та аналізу макроекономічних моделей, виробленні вміння застосувати отримані знання на практиці.

Метою дисципліни також є засвоєння студентами предмета макроекономіки як поведінки макроекономічних суб'єктів на рівні економіки як єдиного цілого (національної економіки), ефективності функціонування економічної системи. Макроекономіка – особлива система наукових поглядів, відносно самостійна частина економічної теорії, яка вивчає економічну систему у цілому (національну економіку як єдине ціле).

Предмет курсу макроекономіки: поведінка макроекономічних суб'єктів на рівні національної економіки, ефективність функціонування механізмів економічної системи.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Засвоєння курсу дає можливість набути фундаментальних теоретичних і практичних знань щодо:

- теорії та методології досліджень структурних особливостей та закономірностей функціонування економічної системи;
- аналізу макроекономічних явищ та процесів;
- побудови моделей оптимального економічного зростання та макроекономічної рівноваги;
- оцінки ефективності макроекономічної політики;
- інструментарію розв'язання проблем сучасної економіки на макrorівні;
- аналізу макроекономічних індикаторів;
- методів вирішення проблем макроекономічної нестабільності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- усвідомлювати закономірності функціонування сучасної економіки на макrorівні;
- описувати економічні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- вміти використовувати комп'ютерні технології обробки даних для вирішення економічних завдань, здійснення аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;
- виявляти структурні особливості економічної системи з використанням широкого спектру макроекономічних індикаторів;
- вміти застосовувати на практиці основні макроекономічні показники згідно системи національних рахунків та новітні вимірники розвитку національної економіки;
- ідентифікувати макроекономічну нестабільність, проводити експертизу її форм та виявляти детермінанти її виникнення; визначати ефективні методи вирішення проблем макроекономічної нестабільності;
- вміти аналізувати закономірності макроекономічного розвитку та ключових факторів економічного зростання для обґрунтування макроекономічної політики;
- вміти застосовувати нормативно-правові акти, що регламентують функціонування механізму макроекономічної політики
- розуміти особливості сучасної світової економіки, напрямів зовнішньоекономічної політики держави;
- оволодіти навичками щодо вибору інструментів макроекономічної політики в контексті її монетарної, фіскальної, соціальної складових;
- обґрунтовувати оптимальні рішення макроекономічної політики на основі знань про макромоделі.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни: набуття знань і вмінь з дисциплін «Економічна теорія», «Філософія», «Вища математика».

2.5. Програмні результати навчання

– використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікроекономіки.

– використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади тощо);

– проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності;

– пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі відповідних економікоматематичних методів, розуміти переваги та недоліки цих методів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Змістовий модуль I

ПОЗИТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Макроекономіка як наука

Національна економіка і економічна система. Суб'єкти економічної системи. Макроекономіка, мезоекономіка і мікроекономіка як рівні економічної системи. Глобальна економіка. Структура національної економіки.

Об'єкт, предмет, функції і завдання макроекономіки. Місце макроекономіки у системі економічних наук. Методологія макроекономіки. Методи дослідження національної економіки. Макроекономічне моделювання. Макроекономічна політика та її суб'єкти.

Екзогенні та ендогенні змінні. Запаси і потоки в національній економіці. Історія та сучасна філософія макроекономіки.

Макроекономічні моделі кругових потоків ресурсів, продукту, витрат і доходів.

Література: 2, 4, 5, 13, 14, 15.

Тема 2. Макроекономічні показники та їх вимір

Теоретичні засади та принципи побудови системи національного рахівництва. Зміст та значення системи національних рахунків для макроекономічного аналізу. Особливості використання СНР в статистичному обліку України.

Показники обсягу національного виробництва. Валовий внутрішній продукт (ВВП), методологія і методика його обчислення. Основні макроекономічні тотожності.

Показники доходу нації. Валовий і чистий національний дохід. Розподіл і перерозподіл національного доходу. Роль держави у перерозподілі доходів. Національне багатство. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Економічна нерівність і соціальний захист населення.

Номинальні і реальні показники. Економічні індекси і дефлятор ВНД.

Рівень зайнятості і цін.

Складності підрахунку показників національного виробництва і доходу.

Новітні макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації економіки, рівень корупції тощо.

Література: 4, 5, 6, 7, 13, 14, 15.

Тема 3. Мікроекономічні основи макроекономіки

Споживання і заощадження, їх суть і вимір. Інструментарій аналізу споживання і заощадження. Функції споживання і заощадження Дж.М.Кейнса. Функції споживання С.Кузнеця, І.Фішера та Ф.Модільяні.

Теорія життєвого циклу. Функція споживання у моделі життєвого циклу. Монетарна теорія споживання. Гіпотеза життєвого і постійного доходу. Теорія споживання М.Фрідмена.

Суть та аналіз інвестицій. Неокласична і кейнсіанська моделі інвестицій. Автономні та індуковані інвестиції. Мультиплікаційний ефект інвестицій. Гранична схильність до споживання і гранична схильність до заощаджень. Акселератор інвестицій. Інвестиції в основні активи, житло та виробничі запаси. Модель акселератора запасів.

Література: 5, 16, 17, 11.

Тема 4. Макроекономічна нестабільність

Циклічність економічного розвитку як прояв макроекономічної нестабільності. Поняття та причини економічної циклічності. Діловий цикл: фази та їх ознаки. Індикатори економічного циклу. Теоретичні моделі циклічного розвитку. Інвестиційна модель циклічного розвитку та її варіанти. Вплив мультиплікатора та акселератора інвестицій на економічну циклічність. Теорії флуктуацій.

Безробіття як форма макроекономічної нестабільності. Методика визначення рівня безробіття. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон А.Оукена. Державна політика зайнятості.

Інфляція та дефляція, їх вплив на національну економіку. Інфляційні очікування. Антиінфляційна політика держави.

Криві Філіпса. Взаємозв'язок інфляції та безробіття у короткостроковому і довгостроковому періодах. Нова кейнсіанська крива Філіпса і модель Кальво (Calvo model). Модель Шапіро-Стігліца (Shapiro-Stiglitz model)

Література: 4, 5, 12-13, 15, 22, 25, 27.

Тема 5. Макроекономічна рівновага

Сукупний попит і чинники, що його визначають. Сукупна пропозиція: класична і кейнсіанська моделі. Сукупна пропозиція у довгостроковому та короткостроковому періодах (класична і кейнсіанська моделі). Цінові та нецінові чинники сукупної пропозиції. Загальна макроекономічна рівновага: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції (модель AD-AS, або «хрест Маршалла»). Шоки попиту і пропозиції. Стабілізаційна політика держави.

Модель макроекономічної рівноваги Дж. М. Кейнса (модель «кейнсіанського хреста») та її варіанти. Фактичні та планові витрати. Модель «вилучення-ін'єкції».

Коливання рівноважного обсягу випуску навколо потенційного рівня.

Мультиплікатор автономних витрат. Рецесійний та інфляційний розриви.

Література: 4, 9, 12, 15, 22, 26.

Тема 6. Економічне зростання

Економічне зростання як форма позитивної макроекономічної динаміки: фактори та чинники довгострокового тренду.

Неокласична модель економічного зростання Солоу-Свана (Solow-Swan model).

Мікроекономіка інновацій та інвестицій в людський капітал: теорії ендогенного зростання. АК-моделі економічного зростання: модель Ромера, Лукаса та Ребело. Модель Манківа-Ромера-Вейла. Критика теорій ендогенного зростання.

Модель Рамсея-Касс-Купмана (Ramsey-Cass-Koopman model). Модель реального бізнес-циклу Даймонда.

Модель Бланкарта-Яарі (Blanchard-Yaari model of Overlapping Generations). Модель Даймонда-Самуельсона (Diamond-Samuelson model).

Енвайраменталізм та економічне зростання.

Література: 6, 11, 15, 21, 23, 28.

Змістовий модуль II.

НОРМАТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 7. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання

Зміна ролі держави в ринковій економіці. Сучасні економічні функції держави. Державні економічні регулятори. Правове, адміністративне і економічне регулювання економіки. Співвідношення економічного та адміністративного регулювання.

Суть, напрями і форми економічної політики держави. Цілі економічної політики та їх суперечлива єдність. Економічне зростання як пріоритетна ціль державного макроекономічного регулювання. Макроекономічна стабілізація як основа здійснення макрополітики. Суть та завдання стабілізаційної політики. Макроекономічні аспекти стабілізаційної політики держави.

Література: 4, 9, 12, 15, 22, 26.

Тема 8. Фіскальна макроекономічна політика

Суть, короткострокові і довгострокові цілі та інструменти фіскальної (бюджетно-податкової) політики. Державний бюджет та його доходи. Бюджетне обмеження уряду. Податки і податкові ставки. Крива Лаффера. Податковий мультиплікатор.

Видатки держави. Мультиплікатор державних витрат. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Дискреційна і недискреційна фіскальна політика. Дефіцит державного бюджету і державний борг. Рікардіанська теорія державного боргу. Теорія бюджетних обмежень.

Суть та види державного боргу і бюджетного дефіциту. Основні причини стійкого бюджетного дефіциту і зростання державного боргу. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку. Управління бюджетним дефіцитом. Стабілізація державного боргу.

Література: 6, 7, 13, 15, 18, 26.

Тема 9. Монетарна макроекономічна політика

Грошово-кредитна система, її зміст, будова, об'єкти і суб'єкти. Центральний банк, комерційні банки і небанківські кредитні установи. Зміст, цілі, методи та інструменти монетарної (грошово-кредитної) політики. Мікроаналіз монетарних режимів. Функція реакції Центрального банку.

Класична і кейнсіанська теорії попиту на гроші. Моделі пропозиції грошей.

Грошовий мультиплікатор. Рівновага грошового ринку.

Опосередковані засоби грошово-кредитної політики. Передавальний механізм та ефективність монетарної політики.

Особливості функціонування кредитного ринку в забезпеченні протікання монетарних процесів (теорія фінансового акселератора, теорія асиметрії інформації).

Література: 6, 7, 10, 13, 15, 18.

Тема 10. Вибір моделей макроекономічної політики

Фіскальна (бюджетно-податкова) і монетарна (грошово-кредитна) політика у класичній та кейнсіанських моделях. Цільові показники та інструменти. Лінійна модель Тінбергена.

Проблеми здійснення стабілізаційної політики. Активна і пасивна політика. Політика твердого курсу і похідна макроекономічна політика. Можливі варіанти фіскальної і монетарної політики.

Суперечливість цілей макроекономічного регулювання і проблема координації бюджетно-податкової і грошово-кредитної політики держави. Соціальні гарантії та система соціального захисту.

Література: 5, 13, 15, 18, 20, 24.

Тема 11. Зовнішня торгівля і зовнішньоекономічна політика

Теоретичні засади мікроаналізу міжнародної торгівлі. Зовнішньоторгівельний мультиплікатор.

Вплив міжнародної торгівлі на динаміку ВВП та розподіл доходів.

Рівноважний рівень світових цін і вигоди від зовнішньої торгівлі.

Економічні наслідки запровадження мита та квот. Причини «вибіркової» протекціоністської політики і загальні тенденції до лібералізації міжнародної торгівлі.

Література: 11, 13, 15, 18, 21, 24.

Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці

Поняття відкритої економіки. Взаємозв'язок між чистим експортом і чистими інвестиціями. Модель відкритої економіки Мандела-Флемінга.

Валютний ринок і валютні курси. Системи гнучких і фіксованих валютних курсів: порівняльна ефективність. Співвідношення номінального і реального валютного курсу у короткостроковому та довгостроковому макроекономічних періодах. Вплив макроекономічної політики на динаміку рівноважного реального валютного курсу. Паритет купівельної спроможності. Модель Баласи-Самуельсона. Платіжний баланс країни, його структура і значення. Торговий баланс, баланс поточних операцій і баланс руху капіталу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Вплив макроекономічної політики

на стан платіжного балансу. Дефіцит і криза платіжного балансу. Дефіцит платіжного балансу і державний борг.

Взаємозв'язок внутрішнього і зовнішнього державного боргу. Ефективність та доцільність зовнішніх запозичень.

Обмінний курс: номінальний і реальний. Котирування валюти. Попит і пропозиція на валютному ринку. Взаємозв'язок зовнішньої торгівлі, валютних курсів і платіжного балансу.

Література: 5, 13, 15, 18, 20, 24.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Денна форма навчання

Теми курсу	Кількість годин					
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль I. ПОЗИТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА						
Тема 1. Макроекономіка як наука	4	4	4	-	1	Поточне опитування
Тема 2. Макроекономічні показники та їх вимір	4	4	4	1	1	Реферат, питання
Тема 3. Мікроекономічні основи макроекономіки	4	4	4	-	1	Поточне опитування
Тема 4. Макроекономічна нестабільність	4	4	4	-	1	Презентація, розв'язування задач
Тема 5. Макроекономічна рівновага	4	4	4	1	1	Тести, ділові ситуації
Тема 6. Економічне зростання	4	4	4	1	1	Модуль 1
Змістовий модуль II. НОРМАТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА						
Тема 7. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання	4	4	4	-	1	Презентація, розв'язування задач
Тема 8. Фіскальна макроекономічна політика	4	4	4	-	1	Поточне опитування
Тема 9. Монетарна макроекономічна політика	4	4	4	1	1	Тести, ділові ситуації
Тема 10. Вибір моделей макроекономічної політики	2	2	2	-	1	Презентація, тести
Тема 11. Зовнішня торгівля і зовнішньоекономічна політика	4	2	2	-	1	Ректорська контрольна робота
Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці	4	4	3	1	1	Екзамен
РАЗОМ	46	44	43	5	12	

Заочна форма навчання

Теми курсу	Кількість годин				
	Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль I. ПОЗИТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА					
Тема 1. Макроекономіка як наука	0,5	-	12	-	Тести, ділові ситуації
Тема 2. Макроекономічні показники та їх вимір	1	0,5	12	-	Тести, ділові ситуації
Тема 3. Мікроекономічні основи макроекономіки	0,5	-	12	-	Тести, ділові ситуації
Тема 4. Макроекономічна нестабільність	0,5	0,5	12	-	Тести
Тема 5. Макроекономічна рівновага	1	0,5	12	-	Тести
Тема 6. Економічне зростання	0,5	0,5	11	-	Тести
Змістовий модуль II. НОРМАТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА					
Тема 7. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання	0,5	-	11	-	Тести, ділові ситуації
Тема 8. Фіскальна макроекономічна політика	0,5	0,5	11	-	Тести, ділові ситуації
Тема 9. Монетарна макроекономічна політика	1	0,5	12	-	Тести, ділові ситуації
Тема 10. Вибір моделей макроекономічної політики	0,5	-	11	-	Тести, ділові ситуації
Тема 11. Зовнішня торгівля і зовнішньоекономічна політика	0,5	0,5	11	-	Тести, ділові ситуації
Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці	1	0,5	11	-	Іспит
РАЗОМ	8	4	138	-	

**5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«МАКРОЕКОНОМІКА» (44 годин)**

**Змістовий модуль I.
ПОЗИТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА**

Тема 1. МАКРОЕКОНОМІКА ЯК НАУКА (4 години)

Мета: Сформувати знання з фундаментальних принципів функціонування національної економіки, методів її дослідження та аналізу макроекономічних процесів.

Практичне заняття 1

Питання для обговорення:

1. Національна економіка і економічна система. Суб'єкти економічної системи. Макроекономіка, мезоекономіка і мікроекономіка як рівні економічної системи. Глобальна економіка. Структура національної економіки.

2. Об'єкт, предмет, функції і завдання макроекономіки. Місце макроекономіки у системі економічних наук. Методологія макроекономіки. Методи дослідження національної економіки. Макроекономічне моделювання. Макроекономічна політика та її суб'єкти.

Дискусійне обговорення структури національної економіки у порівнянні з економікою країн Євросоюзу.

Практичне заняття 2

Питання для обговорення:

3. Екзогенні та ендогенні змінні. Запаси і потоки в національній економіці.

4. Історія та сучасна філософія макроекономіки.

5. Макроекономічні моделі кругових потоків ресурсів, продукту, витрат і доходів.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з безперервними круговими потоками ресурсів, товарів, витрат виробництва та прибутку.

Література: 2, 4, 5, 13, 14, 15.

Тема 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТА ЇХ ВИМІР (4 години)

Мета: Формування знань про принципи побудови системи національних рахунків, методологію та методику обчислення макроекономічних показників, економічних індексів.

Практичне заняття 2

Питання для обговорення:

1. Теоретичні засади та принципи побудови системи національного рахівництва. Зміст та значення системи національних рахунків для макроекономічного аналізу. Особливості використання СНР в статистичному обліку України.

2. Показники обсягу національного виробництва. Валовий внутрішній продукт (ВВП), методологія і методика його обчислення. Основні макроекономічні тотожності.

3. Показники доходу нації. Валовий і чистий національний дохід. Розподіл і перерозподіл національного доходу. Роль держави у перерозподілі доходів. Національне багатство. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Економічна нерівність і соціальний захист населення.

Практичні завдання щодо методології визначення і медотів розрахунку ВВП; ВНД; ЧП.

Практичне заняття 4

Питання для обговорення:

1. Номінальні і реальні показники. Економічні індекси і дефлятор ВНД. Рівень зайнятості і цін.

2. Складності підрахунку показників національного виробництва і доходу.

3. Новітні макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації економіки, рівень корупції тощо. Дискусійне обговорення необхідності глобалізації економіки, визначення переваг та недоліків.

Література: 4, 5, 6, 7, 13, 14, 15.

Тема 3. МІКРОЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІКИ (4 години)

Мета: Розвинути розуміння структурних мікроекономічних основ макроекономіки. Сформувати знання щодо суті та інструментарію аналізу макроекономічних аспектів інвестиційних процесів.

Практичне заняття 5

Питання для обговорення:

1. Споживання і заощадження, їх суть і вимір. Інструментарій аналізу споживання і заощадження.

2. Функції споживання і заощадження Дж.М.Кейнса. Функції споживання С.Кузнеца, І.Фішера та Ф.Модільяні.

3. Теорія життєвого циклу. Функція споживання у моделі життєвого циклу.

4. Монетарна теорія споживання. Гіпотеза життєвого і постійного доходу. Теорія споживання М.Фрідмена.

Практичні завдання щодо розрахунку ВВП за виробничим методом; розрахунок ВВП і ЧВП методом кінцевого використання (за витратами).

Практичне заняття 6

Питання для обговорення:

1. Суть та аналіз інвестицій.

2. Неокласична і кейнсіанська моделі інвестицій. Автономні та індуковані інвестиції. Мультиплікаційний ефект інвестицій. Гранична схильність до споживання і гранична схильність до заощаджень.

3. Акселератор інвестицій. Інвестиції в основні активи, житло та виробничі запаси. Модель акселератора запасів.

Дискусійне обговорення ролі іввестиційних процесів у розвиток національної економіки.

Література: 5, 16, 17, 11.

Тема 4. МІКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ (4 години)

Мета: Формування знань про суть та причини економічної циклічності, специфіку інфляційних процесів та їх детермінант, розкриття особливостей взаємозв'язків між інфляцією та безробіттям, визначення основних напрямків регулювання рівня безробіття та антиінфляційної політики держави.

Практичне заняття 7

Питання для обговорення:

1. Поняття економічної циклічності. Економічні цикли та їх фази. Економічна циклічність і динаміка основних макроекономічних показників. Механізм макроекономічної циклічності.

2. Інвестиційна модель циклічного розвитку та її варіанти. Вплив мультиплікатора та акселератора інвестицій на економічну циклічність. Теорії флуктуацій.

3. Поняття безробіття та зайнятості. Причини існування безробіття. Форми безробіття і природне безробіття. Повна і неповна зайнятість в національній економіці.

4. Закон А.Оукена. Регулювання рівня безробіття.

Практичні завдання щодо визначення показників чисельності зайнятих, кількості безробітних та рівень безробіття.

Практичне заняття 8

Питання для обговорення:

1. Сутність інфляції, її причини, форми, види і типи. Вимір рівня інфляції. Економічні і соціальні наслідки інфляції. Інфляційні очікування. Правило 70.

2. Криві Філіпса. Взаємозв'язок інфляції та безробіття у короткостроковому і довгостроковому періодах.

3. Антиінфляційна політика держави. Дефляція та її вплив на національну економіку.

Практичні завдання щодо визначення: індексу споживчих цін і дефлятор, рівня інфляції; темп приросту реального та номінального ВВП.

Література: 4, 5, 12, 13, 15, 22, 25, 27.

Тема 5. МАКРОЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА (4 години)

Мета: Розкриття теоретичних принципів та аналізу кейнсіанських та класичних моделей сукупної пропозиції в довгостроковому та короткостроковому періодах. Вміння визначати та аналізувати чинники впливу на сукупний попит, розуміти причини виникнення шоків попиту та пропозиції, наслідків стабілізаційної політики. Формування знань щодо взаємозв'язків моделей «кейнсіанського хреста» і «хреста Маршалла».

Практичне заняття 9

Питання для обговорення:

1. Загальна макроекономічна рівновага: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції (модель AD-AS, або «хреста Маршалла»). Сукупний попит і фактори, що його визначають. Сукупна пропозиція: класична і кейнсіанська моделі.

2. Короткострокова та довгострокова макроекономічна рівновага. Шоки попиту і пропозиції. Стабілізаційна політика. Модель Хікса-Хансена для ринку товарів та платних послуг.

3. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції і повна зайнятість ресурсів. Фактичні і заплановані витрати. Модель макроекономічної рівноваги Дж. М. Кейнса (модель «кейнсіанського хреста») та її варіанти. Чинники сукупного попиту у кейнсіанській моделі та рівень запланованих витрат.

4. Проблеми емпіричних обрахунків ВВП-розриву.

Презентація впливу зростання бюджетного дефіциту та емісії на обсяг виробництва; вплив зростання державних видатків та податків на ВВП в Україні.

Практичне заняття 10

Питання для обговорення:

1. Коливання рівноважного рівня випуску навколо економічного потенціалу. Мультиплікатор автономних витрат. Рецесійний та інфляційний

розриви. Парадокс ощадливості. Взаємозв'язок моделей «кейнсіанського хреста» і «хреста Маршалла».

2. Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель IS- LM (модель Дж. Гікса). Взаємозв'язок моделей AD-AS і IS-LM. Криві IS і LM, їх нахил та зміщення. Основні змінні і тотожності в моделі IS-LM. Рівновага в моделі IS-LM.

Дискусійне обговорення моделі економіки України у перехідний період; поняття інвестиційної пастки.

Література: 4, 9, 12, 15, 22, 26.

Тема 6. ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ (4 години)

Мета: Формування знань щодо змісту, джерел, чинників і типів економічного зростання, розкриття принципів побудови та аналізу моделей економічного зростання.

Практичне заняття 11

Питання для обговорення:

1. Економічне зростання як форма макроекономічної динаміки. Джерела, чинники і типи економічного зростання. Показники вимірювання економічного зростання

2. Виробничі функції як неокласичні моделі економічного зростання. Рівноважне зростання без технічного прогресу: неокласичні моделі та посткейнсіанські моделі.

3. Кейнсіанська модель економічного зростання. Неокейнсіанські моделі економічного зростання О.Домара, Р.Гаррода і Дж.Гікса

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з фазами економічного циклу; кількісна оцінка зростання потенційного обсягу виробництва і потенційного ВВП на душу населення протягом наступного десятиліття.

Практичне заняття 12

Питання для обговорення:

1. Модель Рамсея-Касс-Купмана. Модель реального бізнес-циклу Даймонда.

2. Моделі ендогенного та екзогенного зростання. Модель зростання з людським капіталом П.Ромера.

3. Модель Бланкарта-Яарі. Модель Даймонда-Самуельсона.

Практичні завдання щодо темпів зростання ВВП на душу населення; абсолютну величину приросту ВВП; темпи економічного зростання.

Література: 6, 11, 15, 21, 23, 28.

Змістовий модуль II.

НОРМАТИВНА МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 7. ДЕРЖАВА ЯК СУБ'ЄКТ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ (4 години)

Мета: Розкрити вплив держави на діяльність суб'єктів господарювання та ринкову кон'юнктуру з метою забезпечення нормальних умов функціонування ринкового механізму; визначити процес, до якого належить процедура розробки економічної політики, обґрунтування її положень, вибір засобів та методів її проведення; обґрунтувати регулятивні функції держави та ринку, що залежать від

рівня розвитку продуктивних сил країни, її політичної орієнтації, соціальної структури, національних особливостей.

Практичне заняття 13

Питання для обговорення:

1. Зміна ролі держави в ринковій економіці. Сучасні економічні функції держави. Державні економічні регулятори. Правове, адміністративне і економічне регулювання економіки. Співвідношення економічного та адміністративного регулювання.

2. Суть, напрями і форми економічної політики держави. Цілі економічної політики та їх суперечлива єдність.

Презентація: моделі економічного кругообігу за участі уряду країни; основні види податків, зборів і платежів.

Практичне заняття 14

Питання для обговорення:

1. Економічне зростання як пріоритетна ціль державного макроекономічного регулювання. Макроекономічна стабілізація як основа здійснення макрополітики.

2. Суть та завдання стабілізаційної політики. Макроекономічні аспекти стабілізаційної політики держави.

Практичні завдання щодо визначення розміру податків для зростання ВВП при різній граничній схильності до споживання.

Література: 4, 9, 12, 15, 22, 26.

Тема 8. ФІСКАЛЬНА МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА (4 години)

Мета: Формування знань про суть, цілі та інструменти фіскальної макроекономічної політики, розкриття особливостей формування державного бюджету, розвиток навичок аналізу причин стійкого бюджетного дефіциту та зростаючого державного боргу та їх впливу на національну економіку.

Практичне заняття 15

Питання для обговорення:

1. Суть, короткострокові і довгострокові цілі та інструменти фіскальної (бюджетно-податкової) політики. Державний бюджет та його доходи.

2. Бюджетне обмеження уряду. Податки і податкові ставки. Крива Лаффера. Податковий мультиплікатор.

3. Видатки держави. Мультиплікатор державних витрат. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Практичні завдання щодо визначення: мультиплікатора збалансованого бюджету; циклічне бюджетне сальдо.

Практичне заняття 16

Питання для обговорення:

1. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика. Дефіцит державного бюджету і державний борг. Рікардіанська теорія державного боргу. Теорія бюджетних обмежень.

2. Суть та види державного боргу і бюджетного дефіциту. Основні причини стійкого бюджетного дефіциту і зростання державного боргу.

3. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну

економіку. Управління бюджетним дефіцитом. Стабілізація державного боргу.

Практичні завдання щодо визначення: сальдо бюджету; величину структурного дефіциту бюджету; циклічного дефіциту держбюджету.

Література: 6, 7, 13, 15, 18, 26.

Тема 9. МОНЕТАРНА МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА (4 години)

Мета: Розвиток розуміння структурних складових грошово-кредитної системи, формування знань про цілі та методи монетарної політики, здобуття навичок щодо аналізу інструментарію монетарної політики та функціонування трансмісійного механізму монетарної політики. Розкриття особливостей функціонування кредитного ринку.

Практичне заняття 17

Питання для обговорення:

1. Грошово-кредитна система, її зміст, будова, об'єкти і суб'єкти. Центральний банк, комерційні банки і небанківські кредитні установи.
2. Зміст, цілі, методи та інструменти монетарної (грошово-кредитної) політики. Мікроаналіз монетарних режимів. Функція реакції Центрального банку.
3. Класична і кейнсіанська теорії попиту на гроші. Моделі пропозиції грошей.
4. Грошовий мультиплікатор. Рівновага грошового ринку.

Презентація: значення і ролі антиінфляційної політики для розвитку економіки; роль трансмісійного механізму і його складові; значення політики «дорогих грошей»

Практичне заняття 18

Питання для обговорення:

1. Опосередковані засоби грошово-кредитної політики. Передавальний механізм та ефективність монетарної політики.
2. Особливості функціонування кредитного ринку в забезпеченні протікання монетарних процесів (теорія фінансового акселератора, теорія асиметрії інформації).

Практичні завдання: визначення грошового мультиплікатора; рівноважного обсягу ЧНП на основі кривої інвестицій; граничну схильність до заощадження.

Література: 6, 7, 10, 13, 15, 18.

Тема 10. ВИБІР МОДЕЛЕЙ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (2 години)

Мета: Сформувати знання щодо структури валютного ринку та факторів формування валютного курсу. Розкрити особливості впливу макроекономічної політики на динаміку рівноважного реального валютного курсу та стан платіжного балансу

Практичне заняття 19

Питання для обговорення:

1. Фіскальна (бюджетно-податкова) і монетарна (грошово-кредитна) політика у класичній та кейнсіанських моделях. Цільові показники та інструменти. Лінійна модель Тінбергена.
2. Проблеми здійснення стабілізаційної політики. Активна і пасивна політика. Політика твердого курсу і похідна макроекономічна політика.

Можливі варіанти фіскальної і монетарної політики.

3. Суперечливість цілей макроекономічного регулювання і проблема координації бюджетно-податкової і грошово-кредитної політики держави. Соціальні гарантії та система соціального захисту.

Презентація: особливості проведення монетарної економічної політики; фіскальної економічної політики; стабілізаційна економічна політика.

Література: 5, 13, 15, 18, 20, 24.

Тема 11. ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ І ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА (2 години)

Мета: Сформувані знання щодо теоретичних основ та сутності міжнародної торгівлі, вміння аналізувати інструментарій та наслідки зовнішньоекономічної політики. Розвинути теоретичні уявлення про вплив міжнародної торгівлі на реальний і фінансовий сектори національної економіки.

Практичне заняття 20

Питання для обговорення:

1. Теоретичні засади мікроаналізу міжнародної торгівлі. Зовнішньоторгівельний мультиплікатор.
2. Вплив міжнародної торгівлі на динаміку ВВП та розподіл доходів. Рівноважний рівень світових цін і вигоди від зовнішньої торгівлі.
3. Економічні наслідки запровадження мита та квот. Причини «вибіркової» протекціоністської політики і загальні тенденції до лібералізації міжнародної торгівлі.

Дискусійне обговорення: оцінка показників активності країни на світовому ринку; політика протекціонізму; політика лібералізму.

Література: 11, 13, 15, 18, 21, 24.

Тема 12. МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА У ВІДКРИТІЙ ЕКОНОМІЦІ (4 години)

Мета: Сформувані знання щодо структури валютного ринку та факторів формування валютного курсу. Розкрити особливості впливу макроекономічної політики на динаміку рівноважного реального валютного курсу та стан платіжного балансу.

Практичне заняття 21

Питання для обговорення:

1. Поняття відкритої економіки. Взаємозв'язок між чистим експортом і чистими інвестиціями. Модель відкритої економіки Мандела-Флемінга.
2. Валютний ринок і валютні курси. Системи гнучких і фіксованих валютних курсів: порівняльна ефективність.
3. Співвідношення номінального і реального валютного курсу у короткостроковому та довгостроковому макроекономічних періодах.
4. Вплив макроекономічної політики на динаміку рівноважного реального валютного курсу. Паритет купівельної спроможності. Модель Баласи-Самуельсона.
5. Платіжний баланс країни, його структура і значення. Торговий баланс, баланс поточних операцій і баланс руху капіталу.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з розміщенням прямих іноземних інвестицій; визначення показника чистого експорту у рівноважній

економіці країни.

Практичне заняття 22

Питання для обговорення:

6. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Вплив макроекономічної політики на стан платіжного балансу. Дефіцит і криза платіжного балансу. Дефіцит платіжного балансу і державний борг.

7. Взаємозв'язок внутрішнього і зовнішнього державного боргу. Ефективність та доцільність зовнішніх запозичень.

8. Обмінний курс: номінальний і реальний. Котирування валюти. Попит і пропозиція на валютному ринку.

9. Взаємозв'язок зовнішньої торгівлі, валютних курсів і платіжного балансу.

Практичні завдання щодо визначення витрат ВВП під впливом імпорту та зміна ВВП при цьому; як змінюються чисті втрати суспільства від введення імпортного мита.

Література: 5, 13, 15, 18, 20, 24.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ з дисципліни «Макроекономіка»

КПЗ призначений для закріплення теоретичних знань, сформованих на лекціях, практичних, семінарах та в процесі самостійної роботи, у вигляді підготовки та реалізації творчих завдань, спрямованих на розвиток самостійного мислення та вміння, на основі застосування емпіричних матеріалів, обґрунтовувати свою думку.

Мета виконання (КПЗ) – успішне оволодіння курсом, що вимагає осмислення явищ, які вивчаються. Для її досягнення вирішуються наступні завдання: набуття навичок логічного мислення і самостійного опанування матеріалу; закріплення теоретичних знань щодо аналізу економічних процесів у глобальній економіці, вивчення механізму дії економічних законів і принципів, а також з'ясування ролі економічної теорії у формуванні економічної політики та економічному регулюванні; набуття навичок самостійної роботи.

Вибір варіанту (КПЗ) роботи визначається викладачем курсу. КПЗ видається студенту у перші два тижні навчання та виконується упродовж семестру у відповідності до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною передумовою допуску до здачі змістових модулів.

Виконання КПЗ з курсу «Макроекономіка» дозволяє студентам ґрунтовно засвоїти вузлові проблеми курсу з практичної точки зору. КПЗ складається з чотирьох завдань на 10 варіантів (на українській, німецькій та англійській мовах), що охоплюють різні теми курсу.

КПЗ оцінюється за стобальною шкалою і складає 20% підсумкового балу дисципліни.

Варіанти завдань КПЗ з дисципліни «Макроекономіка»

Завдання 1. Визначити показники, що характеризують взаємозв'язки у відкритій моделі національного господарства без державних дій із сектором закордону. Відобразити їх у вигляді діаграми (рисунок), системи рахунків, матриці кругообороту та системи рівнянь. Вихідні дані подані в таблиці 1.

Завдання 2. Грошовий мультиплікатор (Мг) дорівнює ____, максимально можлива додаткова кількість грошей, яку може створити банківська система (Мд) дорівнює ____

млрд. грн., а сума готівки у обігу (M_0) становить ___ млрд. грн. Визначити на основі даних таблиці 2 норму обов'язкових резервів (rr), суму грошей, яку банки можуть використати для видачі позичок (Kr), суму обов'язкових резервів (R), розмір депозитів (D) та обсяг грошової бази (B).

Завдання 3. Визначити основні показники національного продукту за витратами, доходами та виробничим методом згідно з даними, що подані в таблиці 3.

Таблиця 1

Варіанти	Показники										
	Y^b	D	Y^n	C	S	I^b	I^n	X	M	$Zi \rightarrow a$	$Za \rightarrow i$
1	80			50	20			20	10	25	20
2		10	80	60				15	5	25	20
3	100	10		70				20	10	10	5
4		10	100	80				15	10	15	10
5	160	15		100				25	10	10	5
6		15	135	105				20	15	15	10
7		20		120	60			20	5	25	10
8		15	180	130				25	10	15	20
9	180	20		140				20	10	10	5
10	230		210	170				20	5	20	15

	English	Українська
C	Consumption	споживання домогосподарств
D	Depreciation	амортизаційні відрахування
I^b	brute Invests	валові інвестиції
I^n	net Invests	чисті інвестиції
M	Import	імпорт
X	Export	експорт
S	Savings	заощадження
Y^b	Gross Domestic Product	валовий суспільний продукт в ринкових цінах
Y^n	Net Domestic Product	чистий суспільний продукт в ринкових цінах
$Zi \rightarrow a$	Transfers send abroad	трансферти, відправлені за кордон
$Za \rightarrow i$	Transfers received from abroad	трансферти, отримані з-за кордону

Таблиця 2

Варіанти	Вихідні дані							
	Mr	Md	M_0	rr	Kr	R	D	B
1	4	40	1,5					
2	2	20	0,9					
3	3	30	1,0					
4	3,5	35	1,5					
5	2,5	25	0,95					
6	3,5	35	1,25					
7	2	20	0,8					
8	3,75	37,5	1,3					
9	2,25	22,5	1,1					
10	1,75	17,5	0,7					

Завдання 4. ВВП країни N у 2022 р. становив ___ млн. \$, що на ___% перевищує (менше за) показник попереднього року. Рівень інфляції (дефляції) за період з 2021 по 2022рр. – ___% річних. Фактичний рівень безробіття – ___%. Чисельність населення країни N – ___ млн. чол. Робоча сила – ___ млн. чол. Розрахувати: 1) ВВП реальний у 2022р. та 2021р.; 2) чисельність безробітних і чисельність зайнятих; 3) рівень зайнятості в економіці; 4) втрати ВВП і потенційний обсяг ВВП згідно закону Оукена. Перелік країн для виконання завдання наведений в таблиці 4, а усю необхідну статистичну інформацію для внесення в умову задачі та відповідних розрахунків доцільно узяти із зарубіжних сайтів, поданих у списку літератури.

Таблиця 3

Варіанти	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Вартість виготовленої продукції / Cost of manufactured products	180	200	220	240	260	280	300	320	340	360
2. Вартість сировини і матеріалів / Cost of row materials	100	100	120	120	150	140	160	160	180	190
3. Амортизація / Depreciations	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8
4. Оплата праці / Remuneration	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
5. Натуральний дохід населення / Natural income of households	15	15	15	15	15	15	15	10	10	10
6. Витрати на споживання / Consumption	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95
7. Оплата послуг / Service payments	5	5	5	6	6	6	6	8	7	8
8. Die Ersparnisse / Заощадження / Savings	0	2	3	5	7	5	6	5	5	10
9. Соціальне страхування / Social insurance	10	10	11	10	10	12	10	15	15	20
10. Пенсійний фонд / Pension Fund	1	1	1	1	2	2	2	4	3	3
11. Прибуток підприємств / Income of firms	15	12	15	17	15	15	15	20	19	20
12. Прибуток від власності / Property profit	10	9	10	8	10	5	5	5	5	7
13. Дивіденти / Dividends	5	5	5	5	5	5	5	7	7	7
14. Прямі податки / Indirect taxes	20	21	22	23	24	25	26	28	30	32
15. Субвенції / Subventions	14	12	12	10	12	10	10	10	10	10
16. Інвестиції / Invests	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
17. Витрати державних установ / Public institutions expenditures	14	15	14	16	16	16	18	17	18	20
18. Збільшення виробничих запасів / Increase in inventory	3	4	4	4	4	3	3	3	3	3
19. Придбання устаткування і обладнання / Purchase of equipment and machinery	6	8	8	8	8	5	5	4	5	5
20. Експорт / Export	4	4	4	5	4	4	6	6	6	6
21. Імпорт / Import	2	2	2	2	2	4	4	4	4	4
22. Доходи, отримані з-за кордону / Income received from abroad	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36
23. Доходи, відправлені за кордон / Income send abroad	6	12	18	24	30	36	42	40	38	36

Таблиця 4

Варіанти	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Країни	США / USA / USA	Японія / Japan / Japan	Німеччина / Deutschland / Germany	Франція / Frankreich / France	Великобританія / Großbritannien / UK	Італія / Italien / Italy	Іспанія / Spanien / Spain	Росія / Russland / Russia	Польща / Polen / Poland	Україна / Ukraine / Ukraine

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА» - 12 (ДЕННА Ф.Н.)

Мета тренінгу з дисципліни «Макроекономіка» – сформувати у майбутніх фахівців повне і цілісне уявлення про майбутню професійну діяльність і особистість професіонала; розвивати адекватне розуміння самого себе як майбутнього професіонала і зміцнити професійну самооцінку; сформувати чітке уявлення про професійне майбутнє, оптимізувати життєві плани студентів; сприяти усвідомленню студентами своїх особистісних особливостей і творчих можливостей.

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Макроекономіка»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв’язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. Підведення підсумків. Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

1. Структура економіки країни.
2. Основні теоретичні підходи до визначення ринку праці.
3. Види товарів та їх характеристики.
4. Модель економічної рівноваги.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів над проблемами макроекономіки полягає в опрацюванні навчальних тем через конспект лекцій та навчальну літературу, самостійному вивченні тих розділів, які для цього визначені, виконанні домашніх завдань та рефератів. Під час самостійної роботи над предметом студенти готуються до проблемних лекцій, практичних занять, консультацій, працюють у бібліотеках, Інтернеті тощо, готують виступи з реферативними повідомленнями на семінарських (практичних) заняттях, самостійно виконують теоретичні та практичні завдання, здобувають навички роботи над тестами у відповідності з планами занять та індивідуальними завданнями, ведуть макроекономічний словник.

№ п/п	Тематика	д. ф. з. ф.	
		н.	н.
1.	Національна економіка та її структура.	0,5	3
2.	Поняття економічної системи та її типів. Суб'єкти економічної системи.	1	3
3.	Об'єкт, предмет, функції і завдання макроекономіки. Методи макроекономічних досліджень.	1	3
4.	Макроекономічні показники. Екзогенні та ендогенні змінні. Запаси і потоки в національній економіці. Основні макроекономічні складності.	1	3
5.	Макроекономічні моделі кругових потоків ресурсів, продукту, витрат і доходів.	0,5	3
6.	Теоретичні засади та принципи побудови системи національних рахунків. Зміст та значення системи національних рахунків для макроекономічного аналізу.	0,5	3
7.	Валовий внутрішній продукт (ВВП): методологія і методика його обчислення.	1	3
8.	Показники доходу нації. Валовий і чистий національний дохід. Розподіл і перерозподіл національного доходу.		
9.	Національне багатство.	0,5	3
10.	Номінальні і реальні макроекономічні показники. Економічні індекси і дефлятор ВВП. Рівень зайнятості і цін.	1	3
11.	Складності підрахунку показників національного виробництва і доходу.	0,5	3
12.	Новітні макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації економіки.	1	3
13.	Споживання і заощадження, їх суть і вимір. Інструментарій аналізу споживання і заощадження. Функції споживання і заощадження.	1	3
14.	Теорія життєвого циклу. Функція споживання у моделі життєвого циклу.	0,5	3
15.	Монетарна теорія споживання. Гіпотеза життєвого і постійного		

	доходу. Теорія поведінки споживача М. Фрідмена.	1	3
16.	Суть та аналіз інвестицій. Неокласична і кейнсіанська моделі інвестицій. Автономні та індукційовані інвестиції.	1	3
17.	Мультиплікаційний ефект інвестицій. Гранична схильність до споживання і гранична схильність до заощаджень.	0,5	3
18.	Акселератор інвестицій. Інвестиції в основні активи, житло та виробничі запаси. Модель акселератора запасів.	1	3
19.	Поняття макроекономічної нестабільності та її чинників.	0,5	3
20.	Економічна циклічність як чинник макроекономічної нестабільності. Економічні цикли, їх види і стадії (фази). Економічна циклічність і динаміка основних макроекономічних показників.	1	3
21.	Механізм макроекономічної циклічності. Інвестиційна модель циклічного розвитку та її варіанти.	0,5	3
22.	Поняття безробіття та зайнятості. Причини існування безробіття.	0,5	3
21.	Форми безробіття і природне безробіття.	0,5	3
22.	Повна і неповна зайнятість в національній економіці. Закон А.Оукена. Регулювання рівня безробіття.	0,5	3
23.	Сутність інфляції, її причини, форми, види і типи. Вимір рівня інфляції. Економічні і соціальні наслідки інфляції. Інфляційні очікування.	1	3
24.	Криві Філіпса. Взаємозв'язок інфляції та безробіття у короткостроковому і довгостроковому періодах. Антиінфляційна політика держави.	1	3
25.	Дефляція та її вплив на національну економіку.	0,5	3
26.	Загальна макроекономічна рівновага: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції (модель AD-AS, або «хреста Маршалла»).	0,5	3
27.	Сукупний попит і фактори, що його визначають. Сукупна пропозиція: класична і кейнсіанська моделі.	1	3
28.	Короткострокова та довгострокова макроекономічна рівновага. Шоки попиту і пропозиції. Стабілізаційна політика.	0,5	3
29.	Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції і повна зайнятість ресурсів. Фактичні і заплановані витрати.	0,5	3
30.	Модель макроекономічної рівноваги Дж. М. Кейнса (модель «кейнсіанського хвоста») та її варіанти. Чинники сукупного попиту у кейнсіанській моделі та рівень запланованих витрат.	1	3
31.	Коливання рівноважного рівня випуску навколо економічного потенціалу. Мультиплікатор автономних витрат. Рецесійний та інфляційний розриви. Парадокс ощадливості.	1	3
32.	Взаємозв'язок моделей «кейнсіанського хреста» і «хреста Маршалла».	1	3
33.	Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель IS-LM (модель Дж. Гікса). Криві IS і LM, їх нахил та зміщення. Основні змінні і тотожності в моделі IS-LM. Рівновага в моделі IS-LM.	1	3

34.	Взаємозв'язок моделей AD-AS і IS-LM.	1	3
35.	Поняття макроекономічної динаміки, її спрямованості, показників і критеріїв. Поняття макроекономічної стагнації. Зміст, джерела, чинники і типи економічного зростання.	1	3
36.	Виробничі функції як неокласичні моделі економічного зростання. Економічний зміст виробничих функцій Кобба-Дугласа і Кобба-Дугласа-Тінбергена.	1	3
37.	Моделі економічного зростання Р. Солоу і Н. Калдора.	1	3
38.	Кейнсіанська і неокейнсіанські моделі економічного зростання.	1	3
39.	Зміна ролі держави в ринковій економіці. Сучасні економічні функції держави.	1	3
40.	Державні економічні регулятори. Правове, адміністративне і економічне регулювання економіки. Співвідношення економічного та адміністративного регулювання.	1	3
41.	Суть, напрями і форми економічної політики держави. Цілі економічної політики та їх суперечлива єдність.	1	2
42.	Суть, короткострокові і довгострокові цілі та інструменти фіскальної (бюджетно-податкової) політики. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика.	1	2
43.	Державний бюджет та його доходи. Податки і податкові ставки.	1	2
44.	Крива Лаффера. Податковий мультиплікатор.	1	2
45.	Видатки держави. Мультиплікатор державних витрат. Мультиплікатор збалансованого бюджету.	1	2
46.	Дефіцит державного бюджету і державний борг. Суть та види державного боргу і бюджетного дефіциту.	1	1
47.	Основні причини стійкого бюджетного дефіциту і зростання державного боргу. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку. Управління бюджетним дефіцитом.	1	2
48.	Грошово-кредитна система, її зміст, будова, об'єкти і суб'єкти. Центральний банк, комерційні банки і небанківські кредитні установи.	1	2
49.	Зміст, цілі, методи та інструменти монетарної (грошово-кредитної) політики.	1	1
50.	Гроші та їх функції. Грошова маса та її агрегати.	1	1
51.	Класична і кейнсіанська теорії попиту на гроші. Моделі пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор. Рівновага грошового ринку.	1	1
РАЗОМ		43	138

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Макроекономіка» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

11. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

12. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Макроекономіка» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
Опитування під час заняття (теми 1–7) – 5 балів за тему – макс. 35 балів. Модульна робота – макс. 65 балів.	Опитування під час заняття (теми 8–12) – 5 балів за тему – макс. 25 балів. Модульна робота – макс. 75 балів.	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. Захист КПЗ – макс. 40 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс. 40 балів. Задача - макс. 40 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-12
2.	Проекційний екран	1-12
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-12
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-12
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-12
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-12
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-12

Література

основна:

1. Алла Косік, Галина Гронтковська. Макроекономіка: практикум. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2 кн. С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська. К.: Знання, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. 648 с.
3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2 кн. С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська. К.: Знання, 2020. Кн. 2: Вступ до аналітичної економії. Кн. 2: Мікроекономіка. 437 с.
4. Базилінська О. Макроекономіка. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 442 с.
5. Білецька Л. В. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: Навчальний посібник. Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 688 с.

6. Веріан Г. Р. Макроекономіка: Європейський контекст Г. Р. Веріан.; пер. з англ. С. Слухая. К.: Лібра, 2006. 632 с.
  7. Гронтковська Г. Макроекономіка. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 672 с.
  8. Дорнбуш Р. Макроекономіка. Р. Дорнбуш, С. Фішер.; пер. з англ. В. Мусієнко та В. Овсієнко. К.: Основи, 1996. 814 с.
  9. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 416 с.
  10. Люльов О. Макроекономічна стабільність національної економіки. К.: Університетська книга, 2019. 261 с.
  11. Макаренко М. Макроекономіка. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 216 с.
  12. Макконнелл К. Р. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. Частина 1. Макроекономіка. К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю.; пер. з англ. 13-го вид. Львів: Просвіта, 1997. 672 с.
  13. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. К.: КНЕУ, 2017. 200с. Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/
  14. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб. А.Ф.Мельник, Т.Л.Желюк, О.В.Длугопольський, О.В.Панухник. К.: Знання, 2008. 699 с.
  15. Макроекономіка: Курс лекцій: Навчальний посібник для дистанційного навчання В. В. Кириленко, Т. І. Вергелес, К. З. Возний та ін. за ред. В. В. Кириленка. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 292 с.
  16. Макроекономіка: навч. посібник за ред. В.П. Решетило. Харків: ХНАМГ, 2013. 295 с.
  17. Малий І.Й. Інституційні трансформації соціально–економічної системи України: монографія. А.А. Гриценко, І.Й. Малий та ін. К.: ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2015.
  18. Малий І.Й. Макрорегулювання фінансового сектору: монографія. І.Й. Малий, Т.О. Корольок. К.: КНЕУ, 2015. 304 с.
  19. Манків Н. Г. Макроекономіка; пер. з англ. і наук. ред. С. Панчишин. К.: Основи, 2000. 588 с.
  20. Якобчук В.П. Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні: навч. посіб. В.П. Якобчук, Є.І. Ходаківський, І.Л. Литвинчук, Л.І.Симоненко, В.А. Довженко, О.В. Захаріна, С.В. Тищенко, О.В. Іванюк, І.В. Кравець, Н.С. Пугачова; за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 406 с.
- додаткова:**
21. Мацелюх Н., Максименко І. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 382 с.
  22. Калініченко О. В. Макроекономіка. Практикум: Навч. Посіб. О.В. Калініченко, О.Д. Плотник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 656 с.

23. Радіонова І. Ф. Макроекономіка: теорія і політика: Підручник. К.: Таксон, 2004. 348 с.
24. Сакс Дж. Д. Макроэкономика. Глобальный подход. Дж. Д. Сакс, Ф. Б. Ларрен; пер. с англ. М.: Дело, 1999. 848 с.
25. Семьюелсон П. А. Макроекономіка. П. А. Семьюелсон, В. Д. Нордгауз.; пер. з англ. К.: Основи, 1995. 544 с.
26. Талавирия М.П. Макроекономіка: Навчальний посібник. Гойчук О.І., Талавирия М.П., Ожелевська Т.С. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., К., 2017. 560с.

Інформаційні ресурси

1. [http: // www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України
2. [http: // www. niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua) – сайт Національного Інституту стратегічних досліджень
3. [http: // www.europa.eu.int](http://www.europa.eu.int) – сайт ЄС
4. [http: // www. cnn.com](http://www.cnn.com) – новини CNN
5. [http: // www. search.global.epnet.com](http://www.search.global.epnet.com) – електронний формат наукових журналів
6. [http: // www. inf.kiev.ua](http://www.inf.kiev.ua) – ділова Україна
7. [http: // www.infoart.ru8000/misc/news/obzori/htm](http://www.infoart.ru8000/misc/news/obzori/htm) – огляд преси
8. [http: // www.isi.gov.ua](http://www.isi.gov.ua) – матеріали ЄС і РЄ